

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«لایحه موافقتنامه اجتناب از اخذ مالیات مضاعف و جلوگیری از فرار مالیاتی در مورد مالیاتهای بر درآمد بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری سنگال»

مشخصات لایحه

دوره هشتم - سال سوم

شماره ثبت:

۴۸۹

شماره چاپ:

۱۳۰۱

تاریخ چاپ:

نام دفاتر:

مطالعات اقتصادی

مطالعات حقوقی

مقدمه

موافقتنامه اجتناب از اخذ مالیات مضاعف و جلوگیری از فرار مالیاتی در مورد مالیاتهای بر درآمد بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری سنگال، با پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی در جلسه مورخ ۱۳۸۹/۸/۱۶ به تصویب هیئت وزیران رسیده است. این موافقتنامه در تهران و در دو نسخه در تاریخ ۲۰ ماه ژوئن سال ۲۰۱۰ میلادی برابر با ۱۳۸۹/۳/۳۰ هجری شمسی به زبانهای فرانسوی، فارسی و انگلیسی تنظیم شد. تمامی متون این موافقتنامه از اعتبار یکسانی برخوردار بوده و در صورت بروز اختلاف در تفسیر مفاد آن، متن انگلیسی حاکم خواهد بود.

کشور سنگال کشوری با جمعیت اکثریت مسلمان (۹۴ درصد مردم سنگال مسلمان هستند) که در قاره آفریقا واقع شده است. تولید ناخالص داخلی این کشور معادل ۲۲/۴ میلیارد دلار (براساس برابری قدرت خرید) است. متوسط رشد اقتصادی ۱/۷ درصدی و تورم ۰/۸ درصد این اقتصاد با لحاظ درآمد سرانه ۱۶۰۰ دلار برای آن موقعیت اقتصادی نسبتاً مناسبی را متصور می‌کند.

در سالهای ۲۰۰۸ تا ۲۰۰۹ رابطه بازرگانی این کشور با کشورهای جهان منفی بوده است. رابطه بازرگانی ایران با سنگال در سالهای ۱۳۸۴ تا ۱۳۸۸ همواره مثبت است. این رابطه در سالهای اخیر با حجم بالایی تداوم داشته و همواره ارزش صادرات ایران به سنگال بیشتر از ارزش واردات ایران از این کشور بوده است.

اقلام عمده صادراتی ایران به کشور سنگال ماشین‌ها و دستگاه‌های مکانیکی، وسایل نقلیه با موتور پیستونی درون‌سوز، اجزاء و قطعات و متفرعات بدنه خودروهای سواری و انواع روغن‌هاست.

براین اساس و با توجه به پتانسیل‌های اقتصادی بین دو کشور ایران و سنگال، می‌توان گسترش روابط بازرگانی و تجاری بین دو کشور را مطلوب ارزیابی کرد.

جدول زیر حجم صادرات، واردات و تراز تجاری بین دو کشور ایران و سنگال را نشان داده است.

جدول حجم صادرات، واردات و تراز تجاری بین دو کشور ایران و سنگال طی سالهای ۱۳۸۴-۱۳۸۸

(ارقام به هزار دلار)

سال	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۸
صادرات	۲۴۴۹	۵۳۹۴	۱۵۹۸۷	۱۵۹۳۵	۱۱۸۶۶
واردات	۸۹	۷۶۱	۰	۰/۷	۰
تراز تجاری	۲۳۶۰	۴۶۳۳	۱۵۹۸۷	۱۵۹۳۴/۳	۱۱۸۶۶

مأخذ: وبگاه سازمان توسعه تجارت ایران (www.tpo.ir).

لازم به ذکر است پیش از انقلاب اسلامی، کشور ما تنها با کشورهای فرانسه و آلمان موافقتنامه اجتناب از اخذ مالیات مضاعف امضا کرده بود، اما در سالهای بعد از انقلاب اسلامی و علی‌الخصوص در سالهای اخیر (از سال ۱۳۷۶ تا به حال) چندین مورد موافقتنامه از این نوع با دیگر کشورها از جمله اسپانیا، اندونزی، ایتالیا، بحرین، بلغارستان، سودان، تاجیکستان، زیمبابوه، رومانی، الجزایر، صربستان و... در مجلس مورد بررسی قرار گرفته است. در این گزارش سعی شده است لایحه این موافقتنامه، به صورت خلاصه مورد تجزیه و تحلیل قرار گیرد.

۱. موضوع لایحه

این لایحه دارای یک ماده واحده (موافقتنامه اجتناب از اخذ مالیات مضاعف و جلوگیری از فرار مالیاتی در مورد مالیاتهای بر درآمد بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری سنگال) و یک تبصره، همچنین مقدمه توجیهی و ۲۹ ماده است.

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۲۰۱۰۶۱۴

تاریخ انتشار:

۱۳۸۹/۱۱/۳

۲. اهداف لایحه

۱. گسترش همکاری‌های اقتصادی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری سنگال،
۲. لزوم اتخاذ تدابیر قانونی برای اجتناب از اخذ مالیات مضاعف از اشخاص حقیقی و حقوقی فعال در هر یک از دو کشور،
۳. ایجاد تسهیلات و تمهیدات لازم به منظور تضمین تداوم فعالیت‌های اقتصادی،
۴. توسعه و ارتقای سطح مناسبات بین دو دولت.

۳. بررسی مفاد لایحه

طبق این موافقتنامه دولت‌های جمهوری اسلامی ایران و جمهوری سنگال، درخصوص اجتناب از اخذ مالیات مضاعف و جلوگیری از فرار مالیاتی در مورد مالیات بر درآمد و موارد ذیل با یکدیگر توافق کردند:

۱. تعیین اشخاص مشمول موافقتنامه ماده (۱)،
۲. مالیات‌های موضوع موافقتنامه که شامل مالیات بر درآمد و همچنین مالیات بر افزایش ارزش سرمایه است ماده (۲).
۳. تعریف اصطلاحات مورد نیاز مواد (۳)، (۴) و (۵).
۴. تعیین موارد مشمول مالیات بر درآمد حاصل از اموال غیرمنقول، ماده (۶)، درآمدهای تجاری، ماده (۷)، درآمد حاصل از حمل و نقل بین‌المللی، ماده (۸)، مؤسسات شریک، ماده (۹)، سود سهام، ماده (۱۰)، هزینه‌های مالی، ماده (۱۱)، حق الامتیاز، ماده (۱۲)، حق الزحمه خدمات فنی، ماده (۱۳)، عواید سرمایه‌ای، ماده (۱۴)، خدمات شخصی مستقل، ماده (۱۵)، خدمات شخصی غیرمستقل، ماده (۱۶)، حق الزحمه مدیران، ماده (۱۷)، هنرمندان و ورزشکاران، ماده (۱۸)، حقوق بازنشستگی، ماده (۱۹) - خدمات دولتی، ماده (۲۰)، مدرسین، محصلین و محققین، ماده (۲۱)، سایر درآمدها، ماده (۲۲) و آیین‌نامه حذف مالیات مضاعف، ماده (۲۳).
۵. اشاره به رعایت موارد عدم تبعیض، ماده (۲۴).
۶. آیین‌نامه توافق دوجانبه، ماده (۲۵).
۷. تبادل اطلاعات در راستای اجرای موافقتنامه، ماده (۲۶).
۸. نحوه اجرای مقررات در مورد اعضای هیئت‌های نمایندگی و مأموریت‌های سیاسی و مناصب کنسولی، ماده (۲۷).
۹. نحوه لازم‌الاجرا شدن موافقتنامه، ماده (۲۸).
۱۰. نحوه فسخ موافقتنامه، ماده (۲۹).

پیشنهاد‌های اصلاحی

- در بخش آخر بند «۲» ماده (۲) موافقتنامه، مالیات بر افزایش ارزش سرمایه نیز علاوه بر مالیات بر درآمد مشمول مفاد موافقتنامه شده است. این نوع از مالیات در تقسیم‌بندی نظام مالیاتی جزو مالیات بر درآمد نمی‌باشد. براین اساس، ضروری است در عنوان لایحه علاوه بر مالیات بر درآمد، موضوع یاد شده نیز قید شود.
- در بند «۴» ماده (۲) برای جلوگیری از بروز اختلاف نظر پیشنهاد می‌شود به جای عبارت «ظرف مدت معقول» از مدت زمان معین و مشخص استفاده شود.
- در قسمت (ث) بند «۱» ماده (۳) بهتر است از اصطلاح رایج علمی «مرکز اصلی» یا «مرکز مهم امور» به جای عبارت «محل مدیریت مؤثر» استفاده شود. همچنین در قسمت (ج) بند «۱» ماده (۳) پیشنهاد می‌شود به جای عبارت «هر واحد حقوقی» از عبارت «شخص حقوقی» استفاده شود.
- در بند «۲» ماده (۸) ضروری است عبارت «محل بندر اصلی کشتی» به «محل دولت صاحب پرچم کشتی» و عبارت «گرداننده کشتی» به «متصدی کشتی» تغییر یابد.
- ضروری است در صورت وجود معادل فارسی کلمات و عبارات (فرمول) در بند «۳» ماده (۱۲)، (مع‌ذلک) در بند «۵» ماده (۱۳)، (معهدا) در بند «۲» ماده (۱۹) و (طرق) در بند «۱» ماده (۲۵) در موافقتنامه از معادل‌های فارسی استفاده شود.
- با عنایت به مفهوم «مقام صلاحیتدار» مطابق قسمت (ج) بند «۱» ماده (۳)، مفاد ماده (۲۵) موافقتنامه نباید به گونه‌ای تفسیر گردد که مانع از حق دادرسی اتباع هیچ یک از دو کشور در مراجع صالح قضایی (به‌ویژه جمهوری اسلامی ایران) گردد.
- قسمت (ت) بند «۲» ماده (۴) حل و فصل موضوع مربوط به تابعیت یا اقامتگاه از طریق مذاکره و توافق دوجانبه مقامات

صلاحیتدار دول متعهد قرار داده است که طبق تعریف مندرج در موافقتنامه، مقامات صلاحیتدار عبارتند از: وزیر امور اقتصادی و دارایی ایران و وزیر دارایی سنگال. حداقل در مورد ایران به نظر می‌رسد وزیر اقتصاد نمی‌تواند صلاحیت مذاکره و توافق در مورد تعیین تابعیت و اقامتگاه اشخاص را داشته باشد مگر اینکه «نماینده مجاز وی» که از سوی او منصوب می‌شود، یکی از مقامات یا مراجع ذیصلاح در این خصوص باشد مثل مقامات و مسئولین وزارت خارجه. بر این اساس بهتر است در این مورد رفع ابهام شود.

جمع‌بندی و پیشنهادهای

ضرورت توجه به مناسبات سیاسی و اقتصادی بین کشورها از یک طرف و نیاز به آن از سوی دیگر، در بیشتر کشورها ایجاب می‌کند تا به اشکال مختلف از جمله امضای توافقنامه دوطرفه، زمینه گسترش راهکارهای دوجانبه را فراهم کنند. به همین ترتیب جمهوری اسلامی ایران نیز درصدد است تا با امضای این موافقتنامه‌ها روابط سیاسی و اقتصادی خود را با کشورهای مختلف تحکیم بخشد. بدیهی است اجرای این موافقتنامه آثار اقتصادی و سیاسی مطلوبی بر کشور خواهد داشت که از جمله می‌توان به موارد ذیل اشاره کرد:

۱. تشویق و تسهیل روابط اقتصادی و بازرگانی،

۲. تحکیم بخشیدن به حسن روابط سیاسی،

۳. توسعه و ارتقای سطح مناسبات بین دولت‌ها،

۴. اشتغال‌زایی،

۵. جلوگیری از اخذ مالیات مضاعف،

۶. پیشگیری از تعارض قوانین مالیاتی و کاهش دعاوی فرار مالیاتی.

بدین ترتیب اجرای چنین موافقتنامه‌هایی از بُعد سیاسی و اقتصادی اقدامی مطلوب شناخته شده و مؤثر خواهد بود. در مجموع و از آنجا که هدف اصلی هر لایحه باید حفظ منافع ملی و تسهیل جریان امور باشد لایحه مزبور با اعمال اصلاحات لازم مناسب ارزیابی می‌شود.